

RIEKSTU DANCIS

Zandas Mūrnieces horeogrāfija un apraksts
Tautas mūzika Valda Zilvera apdarē

Dejas iecere radusies no Alsungā pierakstītas suitu dziesmas ar nosaukumu “Kad es gāju pie meitām”. To pierakstījusi Dace Nasteviča no Augusta Lāča Jūrkalnē, bet citi šīs dziesmas varianti pierakstīti 1957. gadā no Marijas Cīrules Alsungā (pierakstījis A.Krūmiņš un Emīlis Melngailis 1940. gadā Jūrkalnē).

Deja veidota 2001. gadā Druvas vidusskolas deju kolektīvā un iekļauta horeogrāfiskajā uzvedumā “Suitu godi sētā nāk”, kura pamatā ir suitu kāzu tradīcijas. Deja atjaunota 2014. gada oktobrī Jelgavas Tautas deju ansambli *Diždancis*. Atbilstoši muzikālā materiāla tekstam tā veidota kā rotaļīga puišu un meitu saspēle.

Deja paredzēta 8 dejojāju pāriem. Taču iespējams pārlikums arī citam pāru skaitam.

Dejas horeogrāfisko leksiku veido polkas soļi un oriģinālas soļu kombinācijas, kā arī plašas roku kustības ar ritmiskiem plaukstu sasitieniem.

Dejas raksturs – azartisks un enerģisks. Nepieciešama partneru saspēle un raksturu atklāsmē.

Deju vēlams izpildīt Alsungas (suitu) tautas tērpā.

Dejai 11 gājieni, mūzikas materiālam 1 daļa, taktsmērs – 2/4.

Dejas sākumā dejojāji nostājušies, kā parādīts 1. zīmējumā.

Ievads.

(1/2 t. x 2)

1. – 2. t. x 2 Puiši no kulisēm brīvi iznāk uz skatuves un nostājas, kā norādīts 2. zīmējumā.

Pirmais gājiens

(8 t.)

*Kad es gāju pie meitāmi,
Riekstus bērū kabate'.
Rufai, rufai, rufai rīdi,
Riekstus bērū kabate'.*

1. – 4. t. Puiši 2. zīmējumā norādītajās vietās izpilda 1. kustības 1. – 4. t. darbības.
5. – 6. t. Puiši, sākot ar labo kāju, ar 8 skrējiena soļiem 2. zīmējumā norādīto bultu virzienā dodas uz 3. zīmējuma vietām.
7. – 8. t. Puiši 3. zīmējuma vietās izpilda 1. kustības 3. – 4. t. darbības.

Otrais gājiens

(8 t.)

*Vienu sauju name' sviedu,
Otru – piena kambure'.
Rufai, rufai, rufai rīdi,
Otru – piena kambure'.*

1. – 6. t. Puiši 3. zīmējuma vietās izpilda 2. kustību 3 reizes. 6. t. beigās paliek ar skatu uz diagonāles ārpusi – pret meitām, kā parādīts 4. zīmējumā. Meitenes 3. zīmējumā norādīto bultu virzienā izpilda 3. kustību 3 reizes. 6. t. beigās nonāk pret savu puisi, kā parādīts 4. zīmējumā.
7. – 8. t. Dejotāji ar skatu viens pret otru izpilda 2. kustību, meitenes griežas pa labi, bet puiši – bez grieziņa, uz vietas.

Trešais gājiens

(8 t.)

*Kamēr māte riekstus slauka,
Es pie meitām istabā.
Rufai, rufai, rufa, rīdi,
Es pie meitām istabā.*

1. – 4. t. Dejotāji 4. zīmējuma vietās izpilda 4. kustību.
5. – 8. t. Pāri 4. zīmējumā norādīto bultu virzienā izpilda 5. kustību un gājiena beigās nonāk aplī (5. zīm.).

Ceturtais gājiens

(8 t.)

*Meitiņ, zelta drostaliņa,
Gul' pie manis šo naksniņ'.
Rufai, rufai, rufai rīdi,
Gul' pie manis šo naksniņ'.*

1. t. Dejotāji nostājas vaļējā roku satvērienā ar skatu DCV. Brīvās rokas sānos. Dejo vienu polkas soli (meitene sāk ar labo, bet puisis – ar kreiso kāju), vienlaicīgi puisis iegriež meiteni sadotajās rokās (paliekot ar skatu DCV).
2. – 3. t. Partneri dejo 2 polkas DCV, saglabājot satvērienu.
4. t. Partneri dejo vienu polku – meitene iztinas no satvēriena, paliekot vaļējā roku satvērienā.
5. t. Dejotāji atkārto 1. t. darbības.
6. – 7. t. Dejotāji atkārto 2. – 3. t. darbības, vienlaicīgi puisis apgriež meitu vienu reizi pa kreisi, saglabājot ietišanās satvērienu. Meitenes labā un puīša kreisā roka tiek sadota priekšā.
8. t. Dejotāji atkārto 4. t. darbības.

Piektais gājiens

(8 t.)

*Ja gulēsi šo naksniņu,
Tad gulēsi visu mūž'.
Rufai, rufai, rufa, rīdi,
Tad gulēsi visu mūž'.*

1. – 4. t. Atkārto IV gājiena 1. – 4. t. darbības.
5. – 8. t. Dejojot 4 polkas, dejojotāji aizdejo uz 6.zīmējumā norādītajām vietām.

Sestais gājiens

(8 t.)

1. – 2. t. Meitenes izpilda 1. kustības 1. – 2. t. darbības.
Puiši izpilda 1. kustības 3. – 4. t. darbības.
3. – 4. t. Meitenes izpilda 1. kustības 3. – 4. t. darbības.
Puiši izpilda 1. kustības 1. – 2. t. darbības.
5. – 6. t. Meitenes izpilda 1. kustības 5. – 6. t. darbības.
Puiši izpilda 1. kustības 7. – 8. t. darbības.
7. – 8. t. Meitenes izpilda 1. kustības 7. – 8. t. darbības.
Puiši izpilda 1. kustības 5. – 6. t. darbības.

Septītais gājiens

(8 t.)

1. – 8. t. Dejojotāji, izpildot 2. kustību 4 reizes, dejo 6. zīmējumā norādīto bultu virzienā tā, lai gājiena beigās satiktos ar partneri. Meitenes kustību izpilda ar griezienu – gan plaukstu sasitiena laikā, gan skrējienu soļa laikā, bet puiši – bez griezienu.

Astotais gājiens

(8 t.)

*Labāk gulu visu mūžu
Pie pelēka akmentiņa.
Rufai, rufai, rufai rīdi,
Pie pelēka akmentiņa.*

1. – 4. t. Dejojotāji 7. zīmējumā norādītajās vietās izpilda 4. kustību.
5. – 8. t. Dejojotāji izpilda 5. kustību virzienā pret publiku (meitene sāk ar kreiso, bet puisis – ar labo kāju). Gājiena beigās izveido apli, kā parādīts 8. zīmējumā.

Devītais gājiens

(8 t.)

1. – 8. t. Katrā taktī dejotāji dejo divas kustības – solis ar palēcienu, griežoties pa labi (abi sāk ar labo kāju). Meitene rokas tur pie svārkkiem, puisim rokas sānos. Dejojot nesaistīto viju (meitenes – DCV, puisi – pretēji DCV), ar katriem diviem soļiem ar palēcienu padejo garām vienam dejotājam. Vienlaikus puisi katrā 1., 3., 5., 7. t. uz “viens” ar plašu loku vēzē rokas un sasit plaukostas virs galvas. Meitas – katrā 2., 4., 6., 8. t. uz “viens” arī plaši vēzē rokas un sasit plaukostas virs galvas. 8. t. beigās satiekas ar gājiena sākuma partneri.

Desmitais gājiens

(8 t.)

1. – 4. t. 8. zīmējumā norādītajās vietās dejotāji ar skatu viens pret otru (meitene ar skatu DCV, puisis ar skatu pretēji DCV) dejo *dos – a – dos*, izpildot katrā taktī divus soļus ar palēcienu, sākot ar labo kāju. Vienlaikus puisi katrā 1., 3., 5., 7. t. uz “viens” ar plašu loku vēzē rokas un sasit plaukostas virs galvas. Meitas – katrā 2., 4., 6., 8. t. uz “viens” arī plaši vēzē rokas un sasit plaukostas virs galvas. Vienā taktī tiek izpildīta viena pilna partneru vietu maiņa, nonākot atkal savā vietā.
5. – 8. t. Dejojotāji turpina dejojot *dos – a – dos*, izpildot katrā taktī divus soļus ar palēcienu, sākot ar labo kāju. Vienlaikus tiek izpildīti plaukstu sasitieni – katrā taktī uz “viens” plaukostas sasit puisis, katrā taktī uz “divi” – plaukostas sasit meita. Gājiena beigās nonāk 9. zīmējumā norādītajās vietās.

Vienpadsmitais gājiens

(8 t.)

*Nekā vienu pašu nakti
Pie dzērāja tēvs dēl'.
Rufai, rufai, rufai rīdi,
Pie dzērāja tēvs dēl'.*

1. – 4. t. Dejojotāji 9. zīmējumā norādītajās vietās dejo 4. kustību.
5. – 6. t. Dejojotāji sadodas sasveicināšanās satvērienā ar labajām rokām. Puisis 6 reizes vēzē roku un griež meitu pa labi, vienlaikus meita izpilda 6 griezienus pa labi. Abi dejo galopa soli, puisis apdejo vienu pilnu apli DCV.
7. – 8. t. Abi partneri izpilda soli, kā 4. kustības 3. t. Pozu ar aptvērienu, paceltām kreisajām kājām un buču saglabā līdz mūzikas beigām.

Kustību apraksts

1. kustība

Kustību izpilda 8 t.

Sākuma stāvoklis – pēdas VI pozīcija, rokas gar sāniem.

1. t. Rokas ar lielu loku liek sānos un dejo kustību sekojoši.
“Viens” – ar labo kāju liek soli uz priekšu kustības virzienā, vienlaicīgi izpildot nelielu piesitienu un paliekot iesēdienā. Kreiso kāju ver taisnu vaļā II pozīcijas virzienā nostieptu, paceļot nedaudz virs grīdas. Ar kreiso kāju izpilda nelielu loku uz priekšu.
- “– i” – tecīņu solis ar kreiso kāju kustības virzienā pa labi.
“Divi” – solis ar palēcieni ar labo kāju, kreisās kājas pirkstgalu fiksē pie labās kājas potītes. Kustības laikā turpina griezties pa labi. Takts beigās izpildīts puspagrieziena pa labi.
2. t. Ar viena tecīņu polku (sākot ar kreiso kāju un griežoties pa labi) veic pusapgriezieni.
3. t.
“Viens” – piesitiens ar labo kāju, paliekot piesēdienā. Kreisā kāja paliek pacelta, pēda atliekta virs grīdas.
“– i” – piesitiens ar kreiso kāju, to pieliekot blakus labajai.
“Divi” – atkārti 3. t. “viens(i)” darbību.
4. t.
“Viens” – piesitiens ar labo kāju, paliekot piesēdienā. Vienlaicīgi – kreiso kāju atmet atpakaļ ar saliektu, atvērtu celi. Augums noliekts uz priekšu. Paceltā kreisā kāja un noliektais augums veido grīdai paralēlu līniju;
“– i” – kreiso kāju ar strauju kustību ved caur I pēdu pozīciju uz priekšu un paceļ auguma priekšā – pēda atliekta, kāja celi saliekta. Augums strauji iztaisnojas.
“Di –” – piesit kreiso kāju blakus labajai VI pēdu pozīcijā;
“– vi” – pauze.
5. – 6. t. Atkārti 3. – 4. t. darbības.
7. – 8. t. Atkārti 1. – 2. t. darbības.

2. kustība

Kustību izpilda 4 t.

Sākuma stāvoklis – pēdas VI pozīcijā. Rokas sānos. Kustības laikā izpildāmi spēcīgi nolēcieni II pozīcijā un viegli skrējiena soļi, metot kājas atpakaļ.

1. t.
“Viens” – spēcīgs nolēcieni II pozīcijā. Rokas plaši atver II pozīcijā;
“– i” – lēcieni uz labās kājas, kreisās kājas pirkstgalu liek pie labās kājas potītes. Rokas asi vēzē virs galvas un vienu reizi sasiņ plaukstas. Augumu nedaudz noliec pa labi. Vienlaicīgi veic pus apgrieziena pa labi.
“Divi” – atkārti “viens” darbību pa kreisi.
2. t. Izpilda 4 skrējiena soļus, metot kājas atpakaļ un pagriežoties pusapgrieziena pa kreisi. Rokas ar lielu loku liek sānos.
3. – 4. t. Atkārti 1. – 2. t. darbības.

3. kustība

Kustību izpilda meitenes 2 t.

Sākuma stāvoklis – pēdas VI pozīcijā, rokas tur pie svārkkiem.

1. t. Sākot ar labo kāju, dejo divus soļus ar palēcienu uz priekšu.
2. t. Sākot ar labo kāju, dejo 4 skrējiena soļus, metot kājas atpakaļ un veicot vienu apgriezīgu pa labi.

4. kustība

Kustību izpilda 4 t.

Sākuma stāvoklis – pēdas VI pozīcijā. Meitai – rokas pie svārkkiem, puisim – rokas sānos.

1. t. Divi lēcieni pēdu VI pozīcijā, ar katru lēcīgu veicot puspagrieziena pa labi.
2. t. Sākot ar labo kāju, četri skrējiena soļi, metot kājas atpakaļ un veicot vienu apgriezīgu pa labi.
3. t.
“Viens(i)” – garš solis ar labo kāju uz priekšu, liekot uz papēža. Vienlaikus kreiso kāju paceļ aizmugurē, celī izvērstu, saliektu, pēda nostiepta. Augumu noliec nedaudz uz priekšu, partneri cenšas viens otru nobučot.
“Divi” – labo kāju no papēža ar asu kustību noliek uz pilnas pēdas. Kreisā kāja saglabā iepriekšējo stāvokli.
4. t.
“Viens(i)” – kreiso kāju ar strauju kustību liek pie grīdas, meitām vienlaikus izpildot vienu veselu griezienu pa kreisi. Puiši griezienu neizpilda, tie liek vienu soli ar kreiso kāju atpakaļ.
“Divi” – labo kāju liek VI pozīcijā blakus kreisajai. Paliek ar skatu viens pret otru.

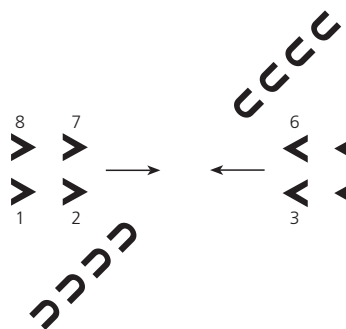
5. kustība

Kustību izpilda 2 t.

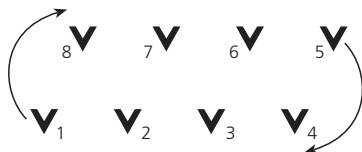
Sākuma stāvoklis – dejojāji satvērušies sānis stieptu roku slēgtajā satvērienā (galopa satvēriens). Pēdas VI pozīcijā. Meitenes kustību sāk ar labo, puiši – ar kreiso kāju.

1. t. Divi galopa soļi.
2. t.
“Viens(i)” – viens galopa solis kustības virzienā.
“Divi” – puisis izpilda vēl vienu galopa soli kustības virzienā, bet meitene – viena galopa soļa laikā izpilda vienu apgriezīgu pa labi, griežoties zem sadotās meitas labās un puiša kreisās rokas. Takts beigās partneri nonāk viens otra vietā.
3. t. Divi galopa soļi kustības virzienā, meitai, sākot ar kreiso kāju, bet puisim – ar labo kāju.
4. t. Atkārtoti 2. t. darbības, kuras laikā meita griežas zem sadotajām rokām pa kreisi, nonākot kustības sākuma vietās.

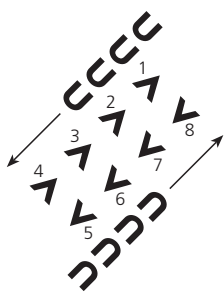
RIEKSTU DANCIS

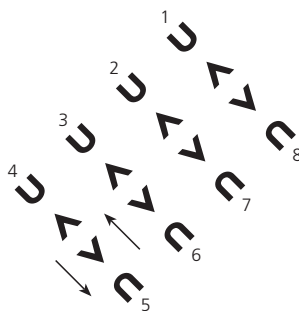
1. zīm.

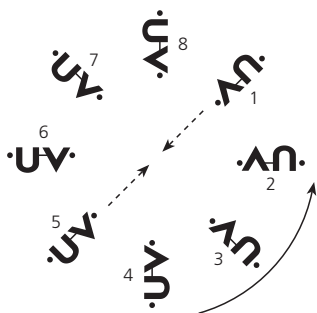
2. zīm.

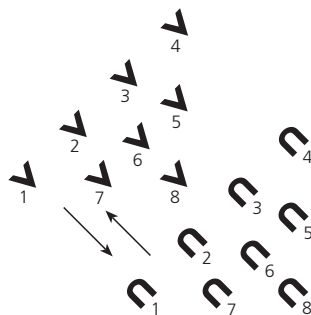
3. zīm.

4. zīm.

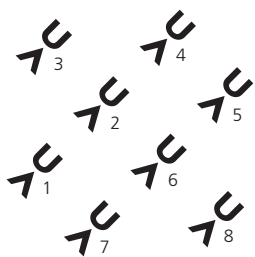

5. zīm.

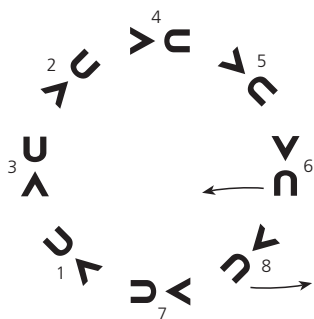

6. zīm.

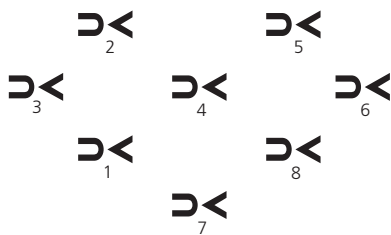
RIEKSTU DANCIS

7. zīm.

8. zīm.

9. zīm.

RIEKSTU DANCIS

Tautas mūzika Valda Zilvera apdarē

1. Kad es gā - ju pie mei - tā - mi, rieks - tus__ bē - ru ka - ba - tā.

Ru - fai ru - fai ru - fai__ rī - di, rieks tus__ bē - ru ka - ba - tā.

2. Vienu sauju namā sviedu.
Otru piena kambarī.
3. Kamēr māte riekstus slauka,
Es pie meitām istabā.
4. Meitiņ', zelta drostaliņa,
Guļ pie manis šo naksniņ'.
5. Ja gulēsi šo naksniņu,
Tad gulēsi visu mūž'.
6. Labāk gulu visu mūžu
Pie pelēka akmentiņ'.
7. Nekā vienu pašu nakti
Pie dzērāja tēva dēl'.